

USTANOVENIE SLOVENSKEJ FILOZOFICKEJ SPOLOČNOSTI

Dňa 3. marca 1966 sa zišli pracovníci v odbore filozofia v čitárni SAV na Vajanského nábreží, aby prerokovali ustanovenie a činnosť Slovenskej filozofickej spoločnosti. Ustanovujúcemu zhromaždeniu predchádzala niekoľkomesačná činnosť prípravného výboru, ktorý pripravil pre zhromaždenie základné materiály a ako zakladajúcich členov pozval pracovníkov v odbore filozofie s vedeckými a vedecko-pedagogickými hodnosťami.

Zhromaždenie otvoril privítaním hostí a poukázal na potrebu založenia filozofickej spoločnosti akademik Igor Hrušovský. Po ňom prehovoril o úlohách a práci Spoločnosti doc. dr. Ján Kocka, CSc., ktorého prejav prinášame v plnom znení. O organizačných otázkach referoval doc. Ján Uher, CSc. Poukázal na to, že Spoločnosť vzniká pri SAV, ktorá ju aj finančne podporuje. Spoločnosť sa riadi stanovami prijatými pre všetky vedecké spoločnosti, ale bude sa umožňovať rešpektovanie osobitostí, preto sa stanovy v definitívnej podobe vypracujú neskôr. Čo sa týka koncepcie členskej základne a ďalšieho prijímania nových členov, hovoril o dvoch možnostiach, a to aby Spoločnosť združovala pracovníkov s vedeckou kvalifikáciou, alebo aby prijímala za členov záujemcov na základe prihlášky bez prihliadania k dosiahnutým vedeckým výsledkom a hodnostiam.

Prvý prehovoril v diskusii prof. dr. Ludvík Svoboda, člen korešpondent ČSAV, predseda Filozofickej jednoty v Prahe. Pozdravil zhromaždenie a osvetlil charakter Filozofickej jednoty, ktorý je trochu iný ako Slovenskej filozofickej spoločnosti. Filosofická jednota vznikla z úsilia študentov ako debatný klub ešte v minulom storočí a je miestom pre výmenu názorov na filozofické a styčné otázky. Prof. Svoboda pripomenul na potrebu zapojiť do činnosti mládež, študentov z odboru filozofie.

V ďalšom priebehu sa diskusia podľa očakávania sústredila na otázky koncepcie a členstva. Doc. Miroslav Kusý, prof. Michal Topoľský, prof. Lev Hanzel sa prihlásili za členstvo v Spoločnosti bez akéhokoľvek obmedzenia s odôvodnením, že poslaním Spoločnosti má byť pomoc a koordinácia všetkých filozofických pracovísk. Doc. František Chorvát navrhoval najšť riešenie, ktoré by spájalo aj zreteľ výberový, aj širší. Andrej Hlávek, CSc., odporúčal pozývať na zasadnutia aj študentov. Na nevyhnutnosť výberu, vyplývajúcu už zo stanov, upozornili akademik Igor Hrušovský a doc. Ján Kocka. Zo zásady výberu vyplýva, že ďalší členovia sa prijímajú na základe odporúčania dvoch členov Spoločnosti a schválenia výborom.

Akademik Andrej Sirácky zaoberal sa niektorými naliehavými otázkami práce vo filozofii, napríklad potrebou ujasniť si vnútornú štruktúru filozofie.

Rudolf Šíma, CSc., Jiří Suchý, CSc., zdôraznili ako jednu zo základných povinností Spoločnosti ochranu špecifických záujmov pracovníkov vo filozofii, niečo podobné ako Sváz výtvarníkov alebo spisovateľov.

Po ukončení diskusie uskutočnili sa tajné voľby členov výboru.

Do výboru boli zvolení: akademik Igor Hrušovský, predseda, doc. dr. Ján Kocka, CSc., podpredseda, doc. Ján Uher, CSc., tajomník, doc. Miroslav Kusý, CSc., doc. inž. Jaromír Klaučo, CSc., Jozef Coufal, CSc., doc. Tibor Halečka, CSc.

Na záver predsedá návrhovej komisie J. Coufal, CSc., prečítal návrh uznesení, ktoré zhromaždenie schválilo po pripomienkach.

1. Plénum sa uznáva ustanoviť Slovenskú filozofickú spoločnosť pri SAV.

2. Plénum súhlasí s koncepciou činnosti, ako bola prednesená v úvodnom referáte a doplnená v diskusii. Najvlastnejšou úlohou spoločnosti bude teoretické rozvíjanie centrálnych a aktuálnych filozofických otázok. Pri plnení tejto úlohy sa bude Spoločnosť usilovať o využitie všetkých aktívnych filozofických pracovníkov na Slovensku, ako aj filozoficky orientovaných pracovníkov v iných vedných odboroch. Uznáva sa perspektívne uvažovať o vytvorení profesionálneho sväzu filozofických pracovníkov a ukladá výboru vyvinúť v tomto smere činnosť.

3. V otázke organizačnej štruktúry Spoločnosti súhlasí plénum so stanoviskom predneseným v referáte o organizačných otázkach. Pokiaľ ide o členskú základňu, prijíma plénum koncepciu, ktorá vyplýva z celkového poňatia Spoločnosti. Existujúcu základňu rozširovať systematicky prijímaním nových členov z radov tvorivých filozofických pracovníkov výberom, a to na základe odporúčania dvoch členov Spoločnosti. V prípade zamietnutia potrebuje výbor súhlas pléna.

4. Plénum schvaľuje členské príspevky vo výške navrhutej v referáte, t. j. 20,— Kčs ročný členský príspevok a 10,— Kčs jednorazové zápisné.

5. Plénum navrhuje, aby zpráva o založení Slovenskej filozofickej spoločnosti bola uverejnená v tlači.

(R.)

POSLANIE A ÚLOHY SLOVENSKEJ FILOZOFICKEJ SPOLOČNOSTI

JÁN KOČKA,

podpredseda Slovenskej filozofickej spoločnosti

Ak by sme založenie Slovenskej filozofickej spoločnosti považovali za medzník v dejinách filozofie na Slovensku, znelo by to iste ako nadnesená fráza, pretože ani založenie ani organizačná stránka nejakej inštitúcie sama o sebe nie je ešte rozhodujúcou pre pracovný elán a výsledky. Len ony nakoniec rozhodujú o hodnotení prínosu a význame pre rozvoj kultúry. Jednak' však sám fakt, že dochádza k založeniu Spoločnosti, je pozoruhodný a výnimočný, pretože po prvý raz v našom kultúrnom živote vzniká vedecky špecializovaná spoločnosť v takomto rozsahu. Ak sa v minulosti filozofia pestovala len okrajovo v rámci učených spoločností alebo len vo veľmi úzkom kruhu odborníkov, ako to bolo v prípade Filozofického odboru Matice slovenskej, dnes pristupujeme k založeniu filozofickej spoločnosti so špecifickou odbornou náplňou na širokom a kvalifikovanom kádrovom základe. Je to zákonitý dôsledok búrlivého kultúrneho rozvoja nevídaného a neporovnateľného s ničím v našej minulosti, ktorý priniesla socializácia nášho života.

Založenie Spoločnosti a vymedzenie jej pracovného poslania, tak ako si ho predstavujeme, umožnil rozvoj nášho vysokého školstva a vedeckých inštitúcií, kde sa vychovali a odborne vyrástli rady filozofov, schopných svoj odbor tvorivo a na vysokej teoretickej úrovni rozvíjať. Vývin dospel do štádia, keď — povedané termínologiou dialektiky — kvantitatívny rast vedeckých pracovníkov a inštitúcií si vyžaduje premeny v kvalite, vo vytýčení vyšších teoretických cieľov a kritérií, koordináciu, zlepšenie medzinárodnej